

Motion till riksdagen 2021/22:4439

av Jonny Cato och Martina Johansson (båda C)

med anledning av prop. 2021/22:134 Skärpta och förbättrade regler om arbetskraftsinvandring

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att om två år följa upp om de regeländringar som införts med syfte att motverka kompetensutvisningar är ändamålsenliga och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att om två år följa upp om syftet med införandet av uppehållstillstånd för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna för att starta näringsverksamhet uppnåtts och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte kräva att ett anställningsavtal ska bifogas en ansökan om arbetstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte införa en skyldighet att anmäla utlänningars anställningsvillkor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Arbetskraftsinvandringen är en stor tillgång för Sveriges kompetensförsörjning, för samhällets ekonomi och för företagens konkurrenskraft. Därför värnar Centerpartiet dagens arbetskraftsinvandringsregelverk. Vi har också under flera år drivit på för att problemen med kompetensutvisningar ska lösas. Antalet kompetensutvisningar har minskat genom de s.k. Luciadomarna 2017, men viss kvarstående problematik återstår. Det är bra att det i propositionen finns ett antal förslag för att förhindra kompetensutvisningar. Samtidigt är det viktigt att problemen med att arbetskraftsinvandrare utvisas på grund av obetydliga fel under den tidigare tillståndsperioden helt upphör. Därför anser vi att en uppföljning bör göras om två år som ska se över om de genomförda lagändring-

arna fått önskad effekt. Att förhindra kompetensutvisningar är viktigt för att Sverige ska kunna attrahera arbetskraft till branscher där rätt kompetens inte finns att hitta här.

Centerpartiet anser dessutom att det behöver göras mer för att göra Sverige attraktivt för arbetskraftsinvandrare. Därför har vi drivit på för att införa ett s.k. talangvisum, vilket vi också fick igenom i januariavtalet. Det uppehållstillstånd för högkvalificerad arbetskraft som nu föreslås i propositionen har därför sin grund i januariavtalet och Centerpartiets förslag om ett talangvisum.

Vi anser dock inte att förslaget, som innebär att den som har en examen på avancerad nivå och i övrigt uppfyller kraven för uppehållstillstånd ska kunna komma till Sverige under högst nio månader för att söka arbete eller undersöka förutsättningarna att starta företag, är ändamålsenligt utformat. Flera remissinstanser är kritiska och menar att uppehållstillståndet på ett tydligare sätt borde ha utformats för att möjliggöra för den arbetskraft som det finns brist på att komma hit, exempelvis genom att ställa andra krav än en examen på avancerad nivå. Samtidigt lyfter Migrationsverket i sitt remissvar att uppehållstillståndet riskerar att missbrukas och användas på ett annat sätt än vad som är avsikten. Centerpartiet anser därför att en uppföljning av om uppehållstillståndet använts på ett ändamålsenligt sätt bör göras om två år.

De problem med fusk och missbruk av arbetstillstånd som har uppmärksammats av flera myndigheter de senaste åren måste upphöra. Det har framkommit att arbetskraftsinvandrare utnyttjas av organiserade kriminella nätverk, men också att arbetstillstånd används som ett sätt att utnyttja välfärdssystemet (se t.ex. Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet 2019). Det är viktigt att få bukt med denna problematik. De reformer som genomförs för att motverka missbruk måste dock vara ändamålsenliga.

I propositionen föreslår regeringen att ett anställningskontrakt ska bifogas ansökan om arbetstillstånd. Den utredning som regeringens förslag bygger på, Åtgärder för att stärka arbetskraftsinvandrades ställning på arbetsmarknaden (SOU 2021:5), lyfter dock flera nackdelar med ett sådant förslag. Det går inte på förhand att veta hur lång handläggningstiden för ett arbetstillstånd är. Den arbetstillståndssökande kan få svar inom några veckor eller inom några månader. Att ange ett startdatum för tjänsten i ett anställningsavtal är därför omöjligt. Det skapas också en osäkerhet arbetsrättsligt när anställningens startdatum passeras utan att beslut om arbetstillstånd fattats av Migrationsverket. Osäkerheten kan t.ex. röra skyldigheten att betala ut lön. De långa handläggningstiderna gör också att företagets behov av arbetskraft kan komma att förändras under handläggningstiden. Dessutom har anställningsavtal inga formkrav i dag. Att ställa krav på skriftliga anställningsavtal specifikt för tredjelandsmedborgare är därför inte i linje med hur det fungerar på den övriga arbetsmarknaden. Det finns heller inget som tyder på att bifogandet av anställningsavtalet vid ansökan om arbetstillstånd skulle motverka fusk och missbruk. Att införa ett krav på att ett anställningsavtal ska bifogas en ansökan om arbetstillstånd är således inte ändamålsenligt, och därför anser Centerpartiet inte att ett sådant krav bör införas.

Regeringen föreslår också att det införs en straffsanktionerad skyldighet att anmäla om något av de villkor som gäller för utlänningens anställning ändras till det sämre i förhållande till de uppgifter som legat till grund för beslutet om arbetstillstånd. Men precis som Migrationsverket påtalar i sitt remissvar finns det redan i dag en möjlighet för verket att genomföra kontroller (s.k. efterkontroller) enligt utlänningsförordningen. Bestämmelsen innebär att Migrationsverket, under tillståndstiden, kan kontrollera om arbetsgivaren infriar de erbjudna anställningsvillkoren. Möjligheten har dock inte

använts under de senaste åren. Centerpartiet anser därför inte att det finns något skäl att införa ytterligare bestämmelser. I stället bör den möjlighet som redan finns i dag till efterkontroll användas.

Jonny Cato (C)

Martina Johansson (C)